

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

Teze bakalářské práce

Emise státních dluhopisů fyzickým osobám

Patrik Šebek

© 2015 ČZU v Praze

Souhrn

Bakalářská práce „Emise státních dluhopisů fyzickým osobám“ je zaměřena na zhodnocení tří emisí spořicíh státních dluhopisů fyzickým osobám. Jedná se o Vánoční emisi 2012, Jarní emisi 2013 a Vánoční emisi 2013. Vybrané emise byly zhodnoceny z více kritérií. Jednalo se o porovnání objemů jednotlivých emisí, výnosnosti a pokrytí schodku státního rozpočtu.

V první části bakalářské práce je pozornost věnována členění dluhopisů a jejich podrobné charakteristice. Dále je zde pojednáváno o právní úpravě státních dluhopisů.

Ve druhé části už je provedeno konkrétní zhodnocení jednotlivých emisí a jednotlivých typů spořicíh dluhopisů a jejich následné vyhodnocení podle uvedených kritérií.

Klíčová slova: Dluhopisy, Cenné papíry, Fyzická osoba, Investice, Státní rozpočet, Riziko, Výnos

Vlastní text

Cíl práce a metodika

Hlavním cílem této bakalářské práce je zhodnocení výnosnosti jednotlivých typů spořicíh státních dluhopisů.

Dílní úkoly jsou stanoveny následovně:

- Klasifikace cenných papírů
- Bližší seznámení s jednotlivými typy dluhopisů
- Seznámení se s právní úpravou dluhopisu dle zákona
- Porovnání jednotlivých emisí státních dluhopisů pro fyzické osoby

Předmětem zkoumání v praktické části jsou poslední tři emise státních dluhopisů pro fyzické osoby v České republice. V poslední fázi je vytvořeno zhodnocení těchto tří emisí podle jejich celkových objemů, výnosnosti jednotlivých typů dluhopisů a pokrytí schodku státního rozpočtu.

Prvním krokem celé bakalářské práce bylo obecné seznámení s cennými papíry, jejich klasifikace, obchodovatelnost, ale především seznámení s jednotlivými typy dluhopisů a jejich specifiky. Po důkladném nastudování dané problematiky byla teoretická část

zpracována metodou komparace a kompilace poznatků z odborné literatury a ostatních zdrojů. V této části byly použity především knižní zdroje, které byly doplněny a obohaceny aktuálními internetovými zdroji. V závěru teoretické části je zpracována aktuální právní úprava dluhopisů v České republice.

Těžištěm celé práce bylo zhodnocení posledních tří emisí dluhopisů pro fyzické osoby v České republice. Praktická část bakalářské práce byla zpracována především pomocí metody analýza a metody syntéza. Tato analýza byla provedena v praktické části celé bakalářské práce. Celá řada informací pramenila i z osobních zkušeností autora, které byly získány z předešlého studia na střední i vysoké škole. Jelikož si problematika státních dluhopisů vyžaduje neustálou aktualizaci dat, jako nejvhodnější se pro toto zpracování jeví ověřené internetové zdroje, ze kterých byla data získána.

Jednotlivé emise byly zhodnoceny podle objemu, pomocí metody komparace. Následně byly tyto emise analyzovány z hlediska výnosnosti, kde byl, za účelem výběru nejvhodnější investice peněz, vytvořen fiktivní investor. Pro možnost srovnatelného porovnání výnosnosti se použila průměrná roční úroková míra.

Po celkovém zhodnocení zmíněných emisí státních dluhopisů byla provedena syntéza shrnující popisované emise. Tato syntéza sloužila jako nástroj k zamyšlení, v rámci jaké emise bylo nejlepší investovat. V závěru praktické části byla vytvořena tabulka, která porovnává jednotlivé emise Spořicíh státních dluhopisů z hlediska jejich vlivu na pokrytí schodku státního rozpočtu v daných letech.

Přehled řešené problematiky

V současné době je na trhu v České republice velké množství možností investic. Popisované státní dluhopisy představují pro investory nejmenší riziko, a proto je vhodné vybrat si právě je a své peníze zúročit.

Jedním z dílčích cílů v teoretické části bylo bližší seznámení s jednotlivými typy dluhopisů. Bylo zjištěno, že dluhopisy lze dělit podle mnoha kritérií, jedním z nich je rozdělení dluhopisů z hlediska emitentů, dále podle bonity emitenta a hlavní rozdělení podle peněžních toků.

Dalším z dílčích cílů bylo vysvětlení právní úpravy dluhopisů, konkrétně státních dluhopisů. Výsledkem zjišťování bylo, že právní úprava dluhopisů v České republice je dost obsáhlá, stěžejním zákonem je zákon o dluhopisech, ale Ministerstvo financí se při emisi státních dluhopisů muselo držet všech zákonů souvisejících s vydáním státních dluhopisů.

Ministerstvo financí nesmělo opomenout také zákony související s vymezením okruhu osob, které si mohou pořídit a vlastnit spořicí státní dluhopisy.

Hlavním cílem této práce bylo porovnat jednotlivé typy nabízených spořicí státních dluhopisů v rámci 3 emisí. Byly vybrány konkrétně Vánoční emise 2012, Jarní emise 2013 a Vánoční emise 2013. Uvedené emise byly porovnávány z více hledisek. První hledisko bylo podle objemů, dále podle výnosnosti a nakonec podle pokrytí schodku státního rozpočtu.

V porovnání emisí podle objemu, bylo dosaženo nejvyššího objemu ve Vánoční emisi 2012, druhý nejvyšší objem měla Vánoční emise 2013 a logicky nejnižšího objemu dosáhla Jarní emise 2013. O popisované emise byl takový zájem, že muselo být upisovací období vždy ukončeno předčasně. Z toho plyne, že lidé nejsou ke státním dluhopisům lhostejní a zajímají se o tento druh investování.

Nejvyšší míra výnosnosti byla zaznamenána u Vánoční emise 2012, kdy jednotlivé typy nabízených spořicí státních dluhopisů dosahovaly nejvyšších výnosů. Zbylé dvě emise měly stále nižší a nižší výnosy. K porovnání jednotlivých typů spořicí státních dluhopisů byla použita průměrná roční úroková míra, která určuje investorův výnos. Tento výnos byl nejvyšší u reinvestičního typu dluhopisu, kde při jarní emisi dosahoval 3,5% p.a.

Poslední porovnávané hledisko bylo z pohledu pokrytí schodku státního rozpočtu. Vánoční emise 2012 pokryla schodek v tomto roce z necelých 30%. Jarní emise 2013 způsobila pokrytí schodku z 21,5%. A konečně Vánoční emise 2013 pokryla schodek státního rozpočtu v tomto období z více jak 26%. Celkové pokrytí schodku státního rozpočtu emisí státních spořicí dluhopisů pro FO v roce 2012 dosáhlo necelých 45%, v roce 2013 bylo toto číslo ještě vyšší, konkrétně 47,7%. Pro Českou republiku byl tento výsledek velmi příznivý, protože si na svůj dluh nemusela půjčovat od bank a jiných institucí, ale od samotných občanů státu, pro které bylo investování do spořicí státních dluhopisů též výhodné a zaručovalo jim zúročení jejich vkladů.

Spořicí státní dluhopisy se emitovaly poprvé v roce 2011 a poslední emise proběhla na jaře roku 2014, kdy byly nabízeny už pouze 3 typy spořicí státních dluhopisů a byly emitovány ve velmi nízkém objemu. Vánoční emise už neproběhla, z toho lze usuzovat, že stát, potažmo Ministerstvo financí, vyhodnotilo tento nástroj k financování státního dluhu jako dále nevhodný a pravděpodobně se už čeští občané dalších emisí nedočkají.

Tabulka - Průměrná roční úroková míra (v%)

	Typ porovnávaného státního spořicího dluhopisu					
		Diskontovaný	Prémiový	Reinvestiční	Kuponový	Proti-inflační
Jednotlivé emise	Vánoční emise 2012	2,062	2,833	3,508	3,300	0,537
	Jarní emise 2013	1,709	2,523	3,269	2,900	0,359
	Vánoční emise 2013	-	2,354	3,160	2,800	0,412

Zdroj: vlastní zpracování dle: (Ministerstvo financí České republiky, 2014)

Seznam vybraných použitých zdrojů

1. JÍLEK, Josef. Finanční trhy a investování. 1. vyd. Praha: Grada, 2009, 648 s. ISBN 978-80-247-1653-4.
2. MUSÍLEK, Petr. Trhy cenných papírů. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Ekopress, 2011. ISBN 978-80-86929-70-5.
3. REJNUŠ, Oldřich. Teorie a praxe obchodování s cennými papíry. Vyd. 1. Praha: Computer Press, 2001, xiii, 257 s. ISBN 80-722-6571-7.
4. SEKERKA, Bohuslav. Cenné papíry a kapitálový trh. 1.vyd. Praha: Profess, 1996, 179 s. ISBN 80-852-3541-2.
5. VESELÁ, Jitka. Investování na kapitálových trzích. 2., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, 789 s. ISBN 978-80-7357-647-9.